

Hétfői Friss Új

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Strada Mihai
Viteazul (v. Rákóczi-u.) 16. sz.

Rovás

Október 14. nagyjelentőségű nap lesz. Az eddigi félhivatalos és magánközlemények után most már a kormány hivatalosan is publikálta, hogy október 14-én megtörténik a Julián és Gregorián naptárak egyesítése. Sokat jelent ez az egyesítés gazdasági és politikai szempontból egyaránt. A kettős ünnepek miatt az elvesztett, soha nem pótolható munkaveszteség súlyos milliárdokra ment fel; ami egy ország közgazdasági életében katasztrofálisan nagy veszteség. Egy másik szempont: formálisan politikai kérdéssé lépett elő az ünnepnap — sokszor megbontotta a társadalmi békét. — Sok baj volt az ünnepek bezárása körül — no végre ezis elmúlik. — E felől már kezdődhetik a konszolidáció!

Ó konszolidáció be mesz-sze estünk tőled! Nem, arra az utra, amelyet meg kell tenni, míg beérünk nem lehet egy naptáregyesítés talygáján elindulni. Különösen azért nem, mert ez az ut nagyon göröngyös és mindentéle holmi került rá ami szintén akadály a közlekedésnek. Így most legutóbb megint rengeleg lopott vasuti anyag és az elmúlt héten mindennek tetejébe egy áthágathatlan akadály: egy hetvenhét esztendő aggasztján, aki öt napig feküdt az utcán két kórház előtt. ... Ezt az öregembert nem lehet átlépni!

Victoria kávéház a legkellemesebb szórakozó hely, hol minden este Szirmait kitűnő zenekara muzsikál.

Miért rossz a C. F. R.?

Vizsgálat a C. F. R. ügyében. — A nehézkes adminisztráció. A politika érvényesülése. — Amiről nem szól a vizsgálat: panamák...

A közlekedésügyi minisztérium bizottságot küldött ki, amelynek feladata kikutatni az okokat, amelyek a CFR-t tönkretették. A bizottság elkészült a feladatával és beküldte a jelentését.

A jelentés szerint az adminisztráció itt ólomsúlyal nehezedik az anyagbeszerzésre is. Általánosságban elmondható, hogy egy megrendelés lebonyolításához a következő időre van szükség: nyolc hét az árlejtési

hirdetmény közzétételétől az árlejtés napjáig, egy hét az ajánlatok tanulmányozására, legalább hat hét a minisztertanács jóváhagyására, nyolctizenkét hét az átadási határidő, négy hét a termelés helyétől a rendelkezési helyig érő szállítás, egy hét az átvétel, összesen tehát 28—32 hét, vagyis 7—8 hónap telik el addig, amíg a szükséges anyag a vasut birtokába jut. Ha időközben az ajánlattevő visszavonja az ajánlatát, akkor az az összes formalitások elől kezeződnek.

Másik baj a megfelelő személyzet hiánya. A román nyelv-vizsga egy-magában nem ad szakképzettséget. A régi erők kiestek az üzemből, a műhelyek is

megárvultak — utánpótlás meg alig kerül.
A vasuti bajok befejező oka pedig

a politika érvényesülése,

amelynek egyik példája csak, hogy a háboru befejezése óta eltelt hat év alatt csak ép hatodszor cserélt gazdát a vezérigazgatói szék. A vezetés és a személyzet stabilizálásának hiánya nagy mértékben járul hozzá a vasutnál uralkodó anomáliákhoz.

Egy dologról

megfeledezett a vizsgálat: a Condescu és Cioc-féle esetekről. — Azt hisszük az említett hibák tetejében ezek a panamák azok, amik a CFR-t tönkretesznek.

Rég nem látott
csodaszép

valódi

angol szövegek

érkeztek

GRÜNFELD
Posztóáruházába

Városháza mellett!

Táviratok

— Döntőbírósi szerződés Svájc és Olaszország között. Bernből táviratozzák: Olaszország és Svájc szerződést kötött, melynek értelmében midazokát a fölmerülő vitás kérdéseket, amelyeket diplomáciai uton nem tudnak elintézni, kötelességszerűen egyeztető bizottság elé terjesztik, ha pedig így sem tudnak kielégítő eredményre jutni, a hágai nemzetközi ítélőszékhez fordulnak. Az egyeztető bizottság állandó jellegű lesz, öt tagból áll akik közül egy svájci, illetve olasz, három pedig más nemzetiségű. A szerződést valószínűleg szombaton Romában írják alá Olaszország nevében Mussolini, Svájc részéről pedig Mag-niere római követ.

— Kun Béla Svájcban telepszik le? Az utóbbi időben Kun Béláról számos hír látott napvilágot, amely szerint elhagyta Orszországot és külföldi turné van. A hírek arról is beszámoltak, hogy — horribile dictu — Budapestre is ellátogatott az egykori népbiztos. Most római jól értesült helyről jelentik, hogy Kun Béla Trieszten keresztül kerülő uton, ma Veronába érkezett. Itt is úgy tudják, hogy Kun Béla a tavasszal Budapesten tartózkodott és számos hívével tárgyalásokat folytatott. Szeptember 14-én is Pesten volt Kun Béla onnan ment Belgráde. Kun Béla Svájcban szándékozik letelepedni, ahol emlékiratait fogja megírni.

Férfi cipő

Szigoruan szabott árak!

Kardosnál

Beszél Ön Marsul?

Csevegés egy Marslakóval.

Irta: Vulpes.

A kalapom földre repül, mert minden hajam szála égnék állt. Megdermesztő látvány, noha se nem csunya, se nem félelmetes. Csak szokatlan, újszerű. Valami ködförmáj, alakatlan alak közeledik felém, kavarog, morog, zug és én nem tudom, hogy micsoda. Mérges gáz? Asszonyi illat? Felhő? Élő lény? Megfojt vagy megölel?

Mintha szólna, pedig nem hallok hangot:

— Mars!

— Rám vonatkoztatja ezt uraságod, vagy becses önmagára? Szeretném, ha az utóbbi eset forogna fenn.

Válasz helyett a ködfigura leült egy karosszékre [csak úgy mondom hogy leült, mert sejtetem sincs róla, hogy mely testrésze érezkedett le], a kezébe vett egyet az én három ezer koronás britannikáimból [pedig nem is volt keze] és a szájába dugta. [Ezt csak úgy mondom, hogy a szájába, mer talán nincsen is szája s én nem is sejttem, mely testrészebe helyezte el]. Nem adtam neki gyufát, a szivarja mégis elkezdett magától égni s ugyanolyan füstöt eregetett magából, amilyen ő maga volt.

Egyikünk se adott hangot, mégis elkezdtünk csevegni:

— Beszél uraságod marsul? — kérdezte ő.

— Mars-eilaiséből tudok néhány ütemet, ez az egész Mars-tudományom.

— Mindegy, azért majd csak megértjük egymást. Nálunk t. i. nincsen beszéd. Ez egészen felesleges valami és csak okatlan lármát csinál. Elég, ha az ember egymás vállára teszi a kezét. S akkor én tudom, hogy mit gondol a másik, ő meg tudja, hogy mit felelek rá én. Az ilyen érintkezés elég arra, hogy olvassunk az egymás lelkében. Így aztán nincs hazugság, nincs becsapás, nincsen félrevezetés. Nagy melegségekből meg úgy beszélgetünk, hogy mindegyik megérinti a telefont. Pont, schluss: már mindent tudunk.

— Mondja, kedves Mars, ha maguknál nincs beszéd, mit csinálnak akkor a képviselőházban? Vagy nincs is képviselőházuk? Akkor hol csinálnak botrányt?

— Legyen nyugodt, van képviselőházunk. Ilyen móka mindenhol kell a világon. De csak egyszer van ülés évenként. S néhány percig tart. A honatyák láncot fűznek, egyik a másik vállára teszi a kezét. A középben áll az elnök. S ott nem kell szavazni, nem kell véleményt nyilvánítani, mindenkiről tudják, mit gondolt s igennel szavazott vagy nemmel. Az elnök egyszerűen kihirdeti a határozatot.

— Szabadna-e egy diszkrét kérdést?

— Hogyne. Tessék egész bátran. [Itt mintha egy második hangtalan hang szólt volna bele]:

— De ha szemtelenkedik, pofonvágom!...

Körülnéztem, honnan jön ez a második kijelentés, de nem láttam semmit, csak homályt és ködöt.

Az iránt volnék bátor kérdést intézni, illetőleg oly irányban óhajtának tapogatózni, hogy becses kegyed, — hogy is tiszteljem csak szerény otthonomban? — vajjon melyik nemhez tar-

tozik? Hogy férfi-e, vagy nő, ha ugyan ilyen nemek volnának becses csillagzatukon?...

— Hogy röviden válaszoljak: igen, i. férfi is vagyok, nő is. Nálunk ez már így szokás.

— Nem értem.

— Pedig nagyon egyszerű. Nálunk minden lény két lény. Elöl férfi, hátul nő, illetőleg ha megfordul, akkor elől nő, hátul férfi.

— Ezzel kiirtották a női kérdést. Ez nagyszerű. De azt nem tudom, hogy a két fél hogyan érintkezik egymással? Csak nem csókolja meg az elejét a hátulját?

— Maga csacsi. Mindegyik külön életet él és mégis együtt van. Az én férfi felem, ha akar, megmósul, a nő felem férjhez megy. Így aztán van feleségem is, férjem is. S a feleségem másik felének is férje. Nálunk nincs házasságtörés, se hiútlenség, mert egyikünk sincs soha egyedül. A Mars-on nincsenek családok.

— Ámde, hogy tetszik akkor leülni? Csak nem méltóztatik becses másik felének a képére telepedni?

— Végre valami okosat kérdez tőlem. A Marslakó halmazállapota olyan mint magunknál a vízé. Egyszer szilárd másokor cseppfolyós, ha akarja, gáz-

nemű. S ezt a maga akaratából változtatja, nem pedig az időjárás szerint. Én ha akarom, keresztlül megyek a tü fokán, csak pár mérföld hosszú fonálra sodródok. A földre is így jöttünk, hogy szöveteztünk néhány 100 ezren erre a kirándulásra. Ez az emberfónál még most is megvan, ezen fognak majd visszahúzni a Marsba.

— Mondja kérem, hogyan állanak maguk pénzügyileg? Elég tisztességes kurzusa van a Mars-koronának?

— Nálunk is van pénz. A Nemzeti Bank adja ki. Minden hónap elsején megjelenik ott az ember és betesz bizonyos összeget. Amennyit akar.

— Kosztikamatra?

— Ott nincs kamat. Miért szedne a Nemzeti Bank kamatot mikor ő nyomatja a pénzt? Hát nem okosabb ha mindjárt nyomat magának kamatot is? Az emberek aztán élnek egy hónapig jóléten. Harmcadikán aztán mindenki visszaviszi a pénzt a bankba. Mindet. Ami megmaradt is, amit keresett is. Szóval harmcadikán minden pénz, ami a világon van, bekerül a bankba. Elsején megint elviszik. És sohasem hiányzik egy krajcár se. Minek lopna, vagy sikkasztana az ember ott, ahol annyi pénze lehet, amennyit akar?

— Mondja kérem, azon a hosszú fonálon, amit maguk húztak, nem lehetne valami kis Mars-valutát liferálni? Majd jövőharmcadikán visszaküldöm.

Még jól körül se néztem, a Marslakó halmazállapotot választott.

Most fáj a fejem és herbeát iszom.

Két kórház között — betegen az utcán.

Egy hetvenhét esztendő aggyastyán öt napig feküdt az István-téren. A közkórházba nem engedték be a paragrafusok. Az irgalmas kórház sem irgalmazott. A csödbejutott társadalom.

Ha óriás volnék, kiállanék az utcára és magásra tartott tenyeremre fektetve Kiss Sándor sovány öreg testét felmutatnám ennek a férges és sivár társadalmi rendnek ezt a szörnyű szimbolumát.

Rózse emberiség csordába verődése súlyos és nagy szerződés alapján történt. Az áll a szerződésben, hogy egy életen át alávetem magamat a közösség érdekeinek, közösen szákmányolunk és felosztjuk a szerzett holmit. Az általa kult életformák között adott fizeték pénzben és vérben azért, hogyha kiszárad belőlem az életerő, ha tehetetlenné pofoz az élet, jogom legyen egy darab kenyérhez és egy oduhoz.

Kiss Sándorral szemben megszegtek a társadalmi szerződést. Kiss Sándor, ameddig csak birta dolgozott és 77 éves korában erőtlenné, elhagyatva, éhesen összeesett az utca porában.

Ilyenkor az szokott történni, hogy jön a humanizmus angoltapasza és beviszik valahova a szomorú látványosságot, hogy ne zavarja azoknak az emésztését, akik ügyesebben és okosabban használják ki annak a bizonyos szerződésnek az előnyeit.

Ez az eset eltér a többitől, mert még a szemérmes humanizmus sem sietett az elesett ember segítségére és megtörtént az a példátlan eset, hogy

egy öreg, beteg ember négy napon keresztül feküdt az utcán anélkül, hogy valahol elhelyezték volna.

Sem a rendőrség, sem a város nem törődött vele. Nem szaladtak érte a mentők és nem jöttek érte a nőgyógyászok jótékony angyalai. Környékbeli emberek elmentek addig, hogy valami ételhulladékot dobalt nekik. De azt már senki sem cselekedte meg, hogy a krisztusi tanításra gondolva, felemelte volna az elesettet és bevonszolta volna, ha más-hova nem, — a fákamrájába.

A környéken, ahol ez az ember feküdt, jól épült házak vannak és ezekben a házakban magasaravelett párnákon jóízűen aludtak, vagy ettek, ittak az emberek, mialatt pár lépésre tőlük egy társuk az utca porában fetrengett.

Most jön azután a Kiss Sándor esetének a másik része. Az István-téren, ahol ez a szerencsétlen ember 4 napon át fetrengett, két kórház is van. A közkórház és

az irgalmasok kórháza.

A legborzalmasabb az, hogy az öreg beteg embert egyik helyen sem akarták befogadni.

A közkórház arra hivatkozik, hogy a szabályok szerint gyógyíthatatlan beteget nem vehetnek fel. Szóval a szabályok! A paragrafusok visszadobták az elesett embert az utcára. De igazgató ur, fenség és minden éntisztelem a szabályokat. De mégis tessék befogadni azt, aki az utcán összerogyott és amikor már fedél alatt, tiszta kórházi ágyra pihentette le a testét, akkor tessék a szabályra hivatkozni. Akkor tessék követelni, hogy Kiss Sándort vigyék oda, ahova illetékes. Annál a nyomorult kórházi szabállynál van erősebb szabály is, az emberiség parancsszava. És én, ha bíró volnék nagyon szigorúan megbüntetném önt minden létező paragrafus alapján, — ha be is tartotta a kórházi szabályt.

És az irgalmasok sem irgalmaztak. Bár volt náluk hat hely is üres. Nem voltak Kiss Sándornak beutaló írásai és általában dokumentumai.

Milyen szép szó az, hogy: irgalmas. Nem engedném, hogy többé ezt a gyönyörű, kifejező elnevezést használhassák. Négy napig a porban hevert önök előtt egy ember és néztek segítség nélkül, — irgalmatlanul.

És a város, amelynek hatvanezer lakosa van és nincs egy menháza. És a városi tanács, ahonnan mindenre telik, csak erre nem. Oh ha csak a Tankóczy-féle pénz erre fordítsák, már volna egy husz férőhelyes ház, ahol Kiss Sándor is eldéldegélhetne.

Elő a fekete alapokkal, mert holnap ismét összerogyhat valaki és lehet, hogy arra majd nem járnak ilyen szép őszi napok és akinek a sorsáért önök is felelősek lesznek, amint hogy egy kicsit mindnyájan felelősek vagyunk. Mindnyájan, akik buta közönnyel hajtjuk a fejünket a megváltoztatható sors igája alá.

Kiss Sándort ötödnapra végre elhelyezték a járványkórházba. Igazuk van. Ez az öreg ember a szivtelenség, az embertelenség járványainak az áldozata.

Halász cipő

a legjobbb, legolcsóbb
legszébb
legtartósabb

Halász Mór r. l.

cipőáruháza

Plata Bratlanu (Deák-tér)
Banca Romaneasca mellett.

Az őszi és téli idény cipő-bevásárlásait okvetlenül

[PÜSPÖKI ÁRUHAZ] eszközölje.
[VOLT BATA bizományos.]

Legjobb, legtartósabb, a legolcsóbb férfi és gyermekcipők nagy választékban!

VAJDA cipőáruházában

Öt esztendő alatt megférgesedtünk...

Denunciáló magyarok. Hogyan hurcolták meg Dr. Lénárd István volt polgármestert. Egy debreceni kurzuslap méltatlan támadása — sátmari sugalmazásra. Szomorú kortünet az erdélyi magyarság kisebbségi életében.

Az alább közlendő történet nagyon szomorú kortörténelmi dokumentum: ime ötészendős kisebbségi helyzet, hogy elhajlította a híres egyenes magyar jellemet — egészen a denunciaciók fertőjébe lúdladt rövid idő alatt a magyar tisztesség! És az a fájdalomosan tragikus, hogy ez a történet csak egy példa a sok hasonló eset között: hogy ami ebben ocsmányság, az mint szennyes áradat fenyegeti kisebbségi közéletünket.

Becsületes, jószándékú magyarok, akikben a fajszereket a sorsközösségben élő embertársaitokhoz való őszinte ragaszkodás és nem üzletesen aljas politika, akik tíz esztendő tűzpróbáján keresztül maroknyi csoportba szelektálódtak, akik nem uszítottak soha háborúra, akik nem voltak ott Orgoványnál, — jertek közelebb, hajoljunk össze és sirjuk el magunk között ezt a történetet...

Egy sátmári házasság a magyarországi kurzussajtóban

Dr. Lénárd István Sátmár város volt polgármesterének a leányát, Annuskát ez év augusztus havában feleségül vette Neamtí Coriolau városi tisztviselő. Az esküvő augusztus 7-én történt és másnap augusztus 8-án a Debrecenben megjelenő Tiszántúli Hírlap című kurzuslap, „Viszik a magyar lányokat” című cikkében hosszasan foglalkozott az eseménnyel. A cikk ilyeneket mond:

„akik ott maradtak, akik hivatottak elsősorban szívükön viselni a magyarság érdekeit, hányan vannak, akik sulba dobva nagyszájú magyarságukat, behódoltak. Hány szomorú hír jön hozzánk az eltévedt magyarokról!”

Hosszu gorombaságsorozat következik ezután dr. Lénárd István személyével kapcsolatban, majd úgy végződik a cikk:

„Mindezekhez pedig nekünk: magyaroknak csak egyetlen egy megjegyzésünk lehet. Ugy látszik, a kishitűek az öt esztendő alatt a homályból az éjszaka sötétjébe sülyedtek!”

Ennek az otromba sajtótámadásnak nem tulajdonítanánk különösebb jelességet: elfajult magyarországi kurzuszempontok az erdélyi magyarsággal szemben — ami zavunk erre volna, azt nagyon okosan és nyíltan becsületességgel megmondja

Dr. Lénárd István válaszában,

amely megjelent egy másik debreceni lapban. A válasz szövegét itt következik:

Nyilatkozat.

A Tiszántúli Hírlap 1. Viszik a ma-

gyar lányokat” cím alatt az augusztus 9-iki számában Anna lányom házasságával kapcsolatban perfid támadásban részesít. Anna lányom pár éve már, hogy beleszeretett egy román fiatalemberbe az idén augusztus 7-én megvált az esküvőjüktől, amit a fiatalok azonnal sürgettek be, hogy ha továbbra is halasztani akarom az esküvőt, lakadalmom helyett temetést rendezhetek. Ezen a vidéken, ebben a városban román ember és magyar lány között a magyar aera alatt is többször előfordult hasonló házasság. Igazán történelmi nevekre tudnék itt e tekintetben rámutatni. Ma meg rövidesen napirenden lesz az ilyen házasság — mert hiszen a magyar lányok hiába várják a debreceni legényeket az itteni lateiner ifjúság pedig legnagyobb részét Magyarországra vándorolt.

Ügyet sem vetnék én erre a piszkolódo cikkekre, ha olyan irányú tendenciát látnék nembenne, amely engem Debrecenben ahol a püspöktől a főispánig sok jó barátom és ismerősöm van, egyenesen diszcreditálni akar. A cikk azt írja, hogy a lányomat elvette egy román tiszt, pedig nem igaz, mert elvette egy városi tisztviselő. Anna lányom a cikk szerint, hogy nőül mehesse Neamtíu urhoz, egy csapásra görög keleti lett. Otromba hazugság ez is, mert hisz a lányom református magyar templomban is megesküdött, ami áttérés esetén meg se történhetett volna. Az, hogy én „sulba dobtam nagyszájú magyarságot” egyenesen arról győz meg, hogy itt valami tervszerű hajszá folyik ellenem. — A forradalom alatt a polgármestere lettem a városnak a román imperium alatt gazdasági tanácsos. Ezt az állást is elvette tőlem és a jelenlegi vöm nagybátyja, aki itt főispán, illetve prefektus volt. Ma a vásárván felügyelőség sovány kényerét eszem. Kérdezze meg a szerkesztő Debrecen város polgármesterét, hogy vállalná-e ezt a capitis deminutiát a magyarságért a maga falujában? Én vállaltam — és itt maradtam, nem mentem egy megnyomorított ország gondját szaporítani.

Ennyit higgadtan! És most mondja meg nekem „Tiszántúli Hírlap” felelős szerkesztője számolt-e ön azzal, hogy milyen caudium járjon kergőt keresztül egy becsületes embert, amikor piszkolódo cikkét megírta? Hajlandó-e ön megbízottannak megmondani informátora nevét? Ha nem, akkor ön egy hazudozó pimasz fráter, aki nem lehet magyar, mert hiszen pimasz is magyar is egyszerre nem szokott lenni uri ember. Nekünk itt maradt magyaroknak az a meggyőződésem, hogy a fiatal generáció öszszeházasodása utján kisebbségi nyomorult helyzetünkön is hamarabb segíthetünk, mintha az Önök üres handabandázására ügyelünk. Csak az a vigaszunk, hogy a józan magyar közvélemény — erős a meggyőződésem odaát is hasonlóan gondolkozik. Egy dolgot azonban ne felejtsem el a szerkesztő: amiért a trianoni határ elválaszt bennünket büntetlenül nem lehet önérvényes magyar emberekkel sajtóbetyárkodni. Egyébként a sajtóper ön ellen folyamatba teszem! Sátmár, 1924 augusztus hó 19.

Dr. Lénárd István
volt magyar polgármester.

Ami azonban ennek a cikk-

nek a kulisszái mögött történt, az fölháborító, kétségbeejtően tragikus:

ezt a cikket Szatmárról sugalmazták és ami fokozza a cselekedet ocsmányságát, aki a cikk anyagát szállította az jól jövedelmező állást tölt be a román közigazgatásban.

Erre vonatkozólag álljon itt a meghurcolt dr. Lénárd István nyilatkozata.

A cikk szerzője egy Benyovszky nevű debreceni fiatalember. Reitz János a Tiszántúli Hírlap felelős szerkesztője mondta ezt így meg a debreceni főispánnak valamin azt is, hogy az informátor sátmari ember — nekem volt hivatalnoktársam, jelenleg is közigazgatási tisztviselő. A nevét azért nem hozom nyilvánosságra, mert én sohasem eshetem abba a felleltembe, még az ellensé-

gemmel szemben sem, hogy denuncialjak. Az illető

ezt a becsuteléséget két-felé csinálja. Itt olyan vádakat kovácsol ellem, hogy nem vagyok megbízható a román közigazgatásban, Magyarországon pedig úgy bélyegez meg, mint az erdélyi magyarság árulóját.

Ezzel szemben az a tény, hogy én itt éhbérért tengődöm, ő pedig olyan hivatalt élvez, amelynek legális és illegális jövedelmei százszázalékosan rugnak.

Itt Erdélyben, erdélyi magyarok előtt kérdem: feleljenek őszintén: tettem én valaha is olyasmit, amivel a kisebbségi érdekeinket elárultam volna?

* * *

Becsületes, jószándékú magyarok, meghallgattatok ezt a történetet és a szegény lánigia égeti az arcotokat a szennymagyarok miatt, akikből korbácsos főszolgabírók, háborus uszítók orgoványi és csongrádi bitangok és kétfelét is denuncialk... férgek kerültek elő.

Két új utca nyílik

a színház mellett

Előkészületek a szini évadra. Renoválják a színházat. — Egy indítvány arra vonatkozólag, hogy ki fizesse a költségeket. — Néhány szó Rovács Imre színtársatáról.

Érdekes terv vetődött fel a városi tanácsban, amely — mint értesülünk — a jövő évben megvalósításra kerül. Az ötlet elsőrendű és semmi értelme sincs, hogy a jövő évi is várjanak vele.

Arról van szó, hogy a színház előtti vaskerítést és a színház mögötti kerítést lebontánák és a színház körüli térséget teljesen szabaddá tennék, miáltal két kis utca rendelkezne a színházi épület két oldalán. A diszlektákt a színház épület mögé kerülne.

A nagyon egyszerűen keresztülvihető megoldás azt eredményezné, hogy a színház két oldalán levő emeletes házak az ujonnan nyitott utcákra is frontot kapnának és mód volna arra, hogy egy egész csomó új üzlethelyiséget nyissanak ezek a frontokra is.

Az ötlet kitűnő. Azonban a városi tanácsnak össze kell kölni a hasznosat a kellemessel és ezért tisztelettel a következőket bátorodnánk indítványozni:

Az átalakítási terv két bankot érint szerencsésen.

Jó lenne talán, minthogy a terv keresztülvitele első sorban ezeknek a pénzintézeteknek érdeke, ha úgy az utcarendezési költségeket, valamint a színház ugyancsak a jövő évre tervezett renoválási és kibővítési költségeit is ezekre az érdekekre hárítanák. Nincs kétségünk az iránt, hogy ezek a érdekelt

bankok nemcsak nem tértének ki a költségek viselésére alól, hanem kész örömmel felajánlanák a szükséges finanszírozást. Az indítvány van legalább olyan jó, mint maga a terv és még egy városi tanácsosi állást sem kérünk cserébe érte.

A provizorikus átalakítási munkálatok különben már folynak a színházban és minden feltétele meg van annak, hogy ez idén nagyon nívós és sikeres színházi szezonban legyen részünk.

A Szabadkai-diszletek bevétele biztosítja a darabnak rendes kiállítását és mint közvetlen tapasztalatok alapján tudjuk a társulat is a lehető a legjobb.

A szigeti előadások állandóan tett házak előtt folynak és valósággal színházi láz van Szigeten.

Majdnem minden darabot kétfős szereposztásban adnak, így például az „Antonia” egyszer Lázár Hildvály, másodszor pedig Völcsy Rózsival került előadásra. A „Grácia”-ban debütáltak Csengeri Steli és Fajk Rózi a társulat primadonnái. Értékes erőfő Dész Jenő táncos komikus, Marosi Géza drámai színész és rendező és a többi szerepör is a legjobb erdélyi erővel van betöltve.

Az eddigi tervek szerint november 1-én kezdődnek nálunk az előadások, de nincs kizárva, hogy a bányai pót-szezon elmarad s ez esetben

már október 15-én megnyílnak a színház kapui.

Ugy a közönség, mint a színház érdekében szóva kell még tennünk azt, hogy a helyérek megállapítását kissé túlmagasnak tartjuk. A zsölye árát például a tavalyi 40 leuval szemben, 63 leuban állapították meg. Már a tavalyi ár is sok volt s azóta nem nagyon javultak a pénzügyi állapotok. Inkább nagyobb

látogatásokat kell biztosítani kisebb helyárrakkal és lehetőleg minél több ember szá-

mára lehetővé tenni a színház látogatását.

Itt említjük meg még, hogy a Szabadkay felügyelőként való alkalmaztatásával felmerült és multkori cikkünkben szóva tett kérdés is rendezést nyert. Szabadkay lemondott a felügyelői lakásról

és a régi alkalmazott bentmaradhat a kérdéses lakásban.

Egyszóval komoly tervek és készülődések folynak a színház körül és most már csak az van hátra, hogy a publikum látogassa az előadásokat. Lesznek már szép diszletek; jó színészek és jó előadások, csak legyen majd kinek.

Szombati Szabó Istvánt hívják meg sátmari papnak.

Ki lesz Bélteky Lajos utóda. A református papválasztás előcsatározásai. Szombati Szabó csak meghívásra vállalja a parókiát.

A sátmári református egyház közlisleiben álló lelkésze Bélteky Lajos tudvalevőleg elhatározta, hogy elfogadja a hajduszoboszlói egyházközség meghívását és átköltözik Magyarországra. Bélteky Lajos eltávozásával — amely hosszas fontolgatás után csak az utóbbi hetekben vált bizonyossá — megüresedett a lelkési állás és ennek betöltésére megindultak az egyházközség kebleiben a választási előcsatározások. Ezeknek kapcsán erős propaganda indult László János volt tanítóképződei igazgató érdekében. Az elmúlt szerdán 701 aláírással ívet terjesztettek a presbiterium elé, amelyben László Jánosnak a meghívását kérik. A presbiterium többsége mint értesülünk a választás mellett foglalt állást annál is inkább, mert

ugy találta, hogy az aláírók ellenőrzés nélkül kerültek az ivre.

A presbiterium ennek az álláspontjának ellenére az egyháztörvények értelmében nem tehetett mást, mint hogy az aláírási ívet döntés céljából felterjesztette az esperesi hivatalhoz. Az esperes ugyancsak a törvényszabta módon — mint értesülünk — a meghívás mellett döntött és október 12-ére tűzte ki annak végrehajtását.

Ezen a napon fog tehát eldőlni, hogy egyhangulag fogják-e meghívni László Jánost, vagy a szavazást fogják elrendelni.

Anélkül, hogy ebbe az intern egyházi kérdésebe beleszólni akarnánk, tolmácsoljuk az egyházközségben uralkodó hangulatot, amikor megália-

pitjuk, hogy a hívek figyelme határozott formában

Szombati Szabó István lugosi költőpap felé fordul és lépések történtek abban az irányban, hogy őt a sátmári egyház élére megnyerjék.

Ugy értesülünk, hogy az egyházközség orientálódott már, hogy Szombati Szabó István elfogadná-e a sátmári lelkési állást.

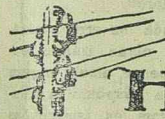
Szombati Szabó úgy nyilatkozott, hogy

csak abban az esetben vállalná a sátmári parókiát, ha meghívás után kérnék fel erre.

Ezt az álláspontját azzal indokolta, hogy nem szeretné senkinek az érdekeit keresztetni és nem akarja kitenni magát a választási huzavonának.

Most ebben az irányban történtek lépések, amik ha sikerrel járnak, megnyerjük Sattmarra a kiváló papköltőt az erdélyi magyar irodalom egyik legkimagaslóbb reprezentánsát, aki megbecsülhe-

tetlen értéket jelentene az egyháznak és a városnak egyaránt.



Hírek

— **Tibor Ernő** képiálítása nagy látogatottságnak örvend. Az országos nevű festőművész képei még a mai súlyos gazdasági viszonyok mellett is nagyon kelendők, ami a legbiztosabb értékmérője Tibor Ernő varázslatos művészetének. A kiállítást a Művészeti Szalon rendezte. A képek díjtalanul megtekinthetők.

— **Román naptár az 1925 évre.** Davidescu kollégánk szerkesztésében rövidesen megjelenik a sátmári piacon egy román nyelvű közgazdasági naptár, amely azt a célt szolgálja, hogy a helyi piac vállalatait a román közönség előtt ismertesse. A naptárra felhívjuk a kereskedő és ipari vállalatok figyelmét.

Harisnyák,
zoknikban
legnagyobb választék
ICZKOVITS
TESTVÉREKNÉL
Piata Bratianu [Deák-tér]

Méz kapható Str. Mun-
tenia (Zárda-utca) 20. sz.

* Tartós cipőt Egri készít. Satu-Mare, Várdomb-u. 9.

Borzalino,
Pless,
Ita,
Habig,
Cook és Dooh [angol gyártmány]
kalap
ujdonságokból
nagy szállítmány érkezett
Róth Róbert
Párisi áruházában
Mélyen leszállított árak!

Elegáns
Uri fehérmű
Iczkovits
Testvéreknél
Piata Bratianu [Deák-tér]

Értesitem a t. vevőimet, hogy az új
divat lapok
valamint valódi szép
angol szövetek
megérkeztek
Teljes tisztelettel
LOVÁSZ
uriszabósága, Deák-tér 2. szám


Legjobb
szöveteket
legerősebb
vásznakat
legtartósabb
szőnyegeket
legfinomabb
damaszt
étkező és kávé garnitúrákat
legszebb
függönyöket
és hencsertakárokat Szatmár
legrégibb
textilnagyáruházában
Rosenfeld Miksa
üzletében
legolcsóbban
szerezheti be
Alapítva 1877. Telefon 157

Tüzifa
öl és waggonteleken beszerezhető
FISCHER HERMAN
Str. Negru Voda [Báthory-u.] 14.
és Szentvér állomás melletti faraktárban. Raktártelefon 123, iroda 122

Gépen szetteket ruhákat és mindenféle kötött árut készítenek olcsón és a legújabb divat szerint. Ugyanott munkáseányok felvételnek. —
BRENNER ROZÁLIA
Str. Aureliana [volt Tompa-utca] 19

Mielőtt szükségletét beszerezné **KLEIN ELEK** dusan felszerelt posztó és okvetlenül tekintse szövetáru raktárát

hol legolcsóbban vehet téli kabát, raglán és öltöny szövetet, velurek tükrös posztók, női costum szövetek, vásznak barketek gyári árakban. Tisztviselők és munkások 10 százalék kedvezményben részesülnek. Városi bérpalota

Fratii Friedmannak
nem kell reklám!



A Fratii Friedmann
cég fogalom!